

Verkennd Ecologisch Onderzoek

Rijksstraatweg 169-175
te Ridderkerk

Colofon

Titel	Verkennd Ecologisch Onderzoek
Subtitel	Rijksstraatweg169-175 te Ridderkerk
Status rapport	Definitief
Projectnummer	21A120
Datum uitgave	februari 2022
Samengesteld door	Heidi van der Welle, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Adviesburo Doctor de heer J. Docter Hooflaantje 34 3344 EK Hendrik Ido Ambacht
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. W. Kaandorp (IntROview B.V.)

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	2
2	LOCATIEBESCHRIJVING	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Plannen	5
3	TOETSINGSKADER.....	10
3.1	Europese richtlijnen	10
3.2	Landelijk natuurbeleid- en wetgeving.....	10
3.2.1	<i>Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)</i>	<i>10</i>
3.2.2	<i>Natuurnetwerk Nederland.....</i>	<i>14</i>
3.2.3	<i>Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (1 april 2019) en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013).....</i>	<i>15</i>
4	RESULTATEN ONDERZOEK	18
4.1	Methode.....	18
4.2	Flora	18
4.3	Fauna	19
4.3.1	<i>Vogels.....</i>	<i>19</i>
4.3.2	<i>Vissen</i>	<i>20</i>
4.3.3	<i>Amfibieën</i>	<i>20</i>
4.3.4	<i>Reptielen.....</i>	<i>21</i>
4.3.5	<i>Grondgebonden zoogdieren.....</i>	<i>21</i>
4.3.6	<i>Vleermuizen</i>	<i>22</i>
4.3.7	<i>Overige soorten</i>	<i>25</i>
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	26
5.1	Conclusies en aanbevelingen	26
5.2	Algemene Zorgplicht	27
6	BRONNEN.....	28

1 Inleiding

Adviesburo Docter uit Hendrik Ido Ambacht is voornemens drie woningen op te richten binnen het plangebied Rijksstraatweg 169-175 in Ridderkerk. Er zal een bestemmingswijziging plaatsvinden voor de bestaande boerderij. Daarnaast worden twee nieuwe woningen gerealiseerd. De aanwezige bebouwing, bestaande uit een schuur (nr. 171) woning (nr. 173) en bedrijfsloodsen (nr. 175), zal worden afgebroken. De aanwezige boerderij (nr. 169) blijft behouden.

De initiatiefnemer van de voorgenomen plannen dient te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde soorten en beschermde gebieden.

Concreet betekent het dat nagegaan moet worden of:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Wet Natuurbescherming -Wnb).
- Er schade optreedt aan beschermde dieren en/of planten. Beschermde plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermde diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgehaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden;
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (eveneens toetsing Wet Natuurbescherming);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland aangetast worden (Toepassing Omgevingsbeleid, Compensatiebeginsel Natuur, Recreatie en Landschap).

Om te onderzoeken of bovenstaande bepalingen overtreden of aangetast worden dient het plangebied onderzocht te worden, middels een bureaustudie en veldonderzoek naar de aanwezige flora en fauna door een deskundige op het gebied van ecologie.

In januari 2022 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied. Hierbij werd met name gelet op het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Daarnaast zijn de verschillende biotopen binnen het plangebied beoordeeld met betrekking tot potentieel voorkomende beschermde soorten.

Dit rapport geeft een overzicht van de voor het plangebied geldende natuurwetgeving, de aanwezigheid van beschermde gebieden in de nabije omgeving en de aanwezige en verwachte flora en fauna in het plangebied. Vervolgens wordt aangegeven of er bij het realiseren van de voorgenomen plannen schade verwacht wordt aan beschermde soorten. Met het oog op de algemene zorgplicht, die geldt voor alle planten- en diersoorten, worden waar mogelijk maatregelen beschreven, gericht op het voorkómen van schade. In het samenvattende schema op de volgende pagina wordt aangegeven of er overtreding plaatsvindt aan beschermde planten- en diersoorten en beschermde gebieden. Tevens worden enige aanbevelingen gedaan t.b.v. de biodiversiteit.

Conclusies en aanbevelingen

In onderstaand schema volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen uit hoofdstuk 5. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de beschermde soorten binnen het plangebied.

Natuurgebieden H.3	Gevolgen
Natura2000 §3.2.1	
- Habitattypen	Natura 2000-gebieden Oude Maas, Boezems Kinderdijk en Oudeland van Strijen hebben habitattypen die zijn aangewezen als stikstofgevoelig. Het initiatief betreft het oprichten van drie woningen. Uit de berekeningen blijkt dat de emissie uitstoot van de gewenste situatie voor de gebruiksfase dermate laag is, dat deze niet zal leiden tot een depositie die hoger is dan 0,00 mol N per ha/jaar ² .
- Soorten	Nee
NNN-gebieden §3.2.2	Nee
Omgevingsvisie/verordening	Nee

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen
Algemeen §4.3.3 en 4.3.5	Voor de beschermde soorten, Bastaardkikker, Bunzing, Egel, Haas, Konijn, Rosse woelmuis, Wezel en Hermelijn, geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming door de provincie Zuid-Holland. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
Flora §4.2	Nee
Jaarrond beschermde nesten §4.3.1	Nee
Vissen §4.3.2	Nee
Reptielen §4.3.4	Nee
Zoogdieren §4.3.5	Nee
Vleermuizen §4.3.6	Nee
Overige soorten §4.3.7	Nee

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen, aanvullende maatregelen vereist
Vogels §4.3.1	Nee. Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaardperiode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de Wnb, zijn niet aangetroffen of te verwachten binnen het plangebied. Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.
Amfibieën §4.3.3	Nee, tenzij voorkomen wordt dat er tijdens de bouwperiode gedurende de voortplantingsperiode van de Rugstreeppad (globaal half april – augustus) water stagneert en er plassen en poelen ontstaan waar de Rugstreeppad haar eieren in af kan zetten. Tevens dient voorkomen te worden dat er lang

	zand/grond braak ligt gedurende de overwinteringsperiode (globaal van november – maart). Dit om ingraven voor overwintering te voorkomen.
--	---

2 Locatiebeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten: 99, 430. Het plangebied tussen Rijsoord ten westen en Barendrecht ten oosten. Het plangebied ligt aan de Waal (het Waaltje), ten noorden hiervan. Verder bevinden zich in de directe omgeving veel kassen. Binnen het plangebied bevinden zich verschillende gebouwen die afzonderlijk beschreven zullen worden:

Nr. 169 boerderij

Deze oude boerderij betreft een monumentaal pand uit de 17^e eeuw.

Figuur 1 Plangebied (rood kader)

Nr. 171

Dit betreft een bijgebouw. Deze is opgebouwd uit een enkelstenen muur en het dak is bedekt met dakpannen. Later is er een stalen portakabin tegen het pand aan gezet.

Nr. 173

Dit betreft een oude woning die al meer dan tien jaar leegstaat. De woning is gebouwd in de 19^e eeuw. Eraan vast is een houten schuur.

Nr. 175

Dit betreffen twee geschakelde bedrijfsloodsen. Deze zijn opgebouwd uit beton en baksteen en hebben respectievelijk een bitumen dak en een pannendak.

2.2 Plannen

Nr. 169

Deze boerderij heeft een bedrijfsbestemming welke gewijzigd zal worden naar woonbestemming. De bebouwing zal in zijn huidige staat gehandhaafd blijven.

Nr. 171, 173 en 175

Deze panden zullen afgebroken worden. Op de vrijgekomen grond zullen twee vrijstaande woningen gebouwd worden.

Figuur 2 Luchtfoto plangebied (bron: maps.google.nl)

Figuur 3 Nr. 169, te handhaven boerderij

Figuur 4 Bijgebouw nr. 171, af te breken

Figuur 5 Woning nr. 173, af te breken

Figuur 6 Panden nr. 175, af te breken

Figuur 7 Beeld buitenruimte met zicht op Waal, bomen blijven gehandhaafd

3 Toetsingskader

3.1 Europese richtlijnen

Binnen de Europese Unie vormen de Natura 2000-gebieden een netwerk van beschermde natuur. Het doel van deze gebieden is het behoud van de biodiversiteit in Europa. Het beschermen van kwetsbare planten en dieren en hun leefgebieden is hierbij het uitgangspunt. De richtlijnen zijn in Europa uitgewerkt in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Nederlandse wetgeving zijn deze geïmplementeerd in de Wet Natuurbescherming. Deze wet is van kracht geworden op 1 januari 2017.

3.2 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

3.2.1 Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)

In de Wet Natuurbescherming zijn per 1 januari 2017 drie wetten opgenomen, te weten de *Natuurbeschermingswet*, *Flora- en faunawet* en *Boswet*.

Natura 2000-gebieden

In Nederland zijn gebieden aangewezen als speciale beschermingszones. Deze gebieden vallen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn en worden aangeduid als Natura 2000-gebieden. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Per provincie is het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen. Tevens heeft de provincie de bevoegdheid om bijzondere landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen, mits deze niet reeds onder een Natura 2000-gebied vallen.

Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats, of die habitats van soorten kunnen verslechteren of een significant verstorend effect zouden kunnen hebben op aangewezen soorten binnen een gebied, zijn vergunningsplichtig.

Stikstofdepositie

Sinds 2015 werkte de overheid met het Programma Aanpak Stikstof (PAS) aan minder stikstof in de natuur. In mei 2019 heeft de Raad van State geoordeeld dat dit programma niet meer gebruikt mag worden. In Provincie Zuid-Holland is afhankelijk van de omvang van het initiatief een stikstofdepositieberekening nodig. Aan de hand van het 'Stroomschema beoordeling WABO-aanvragen bouw voor nieuwe initiatieven met stikstofdepositie' kan bepaald worden of de berekening voor het betreffende initiatief noodzakelijk is.

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering van kracht geworden. Hierin worden resultaatverplichtingen voor stikstofreductie genoemd voor 2025, 2030 en 2035. Tevens is er een bouwvrijstelling. Deze geldt voor bouw,- aanleg en sloopactiviteiten. De vrijstelling is niet geldig voor de gebruiksfase van de nieuwbouw en/of nieuw aanleg.

Soorten

De soortenbescherming is bedoeld om in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen als er werkzaamheden plaatsvinden in en rond het leefgebied van een soort. In de Wet Natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden; Europees beschermde soorten vallen onder beschermingsregimes soorten 'Vogelrichtlijn (Wnb-vrl) en beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn' (Wnb-hrl) en nationaal beschermde soorten vallen onder beschermingsregime 'andere soorten' (Wnb- andere soorten).

Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a.; (ver)bouwen, slopen, of wegen aanleggen, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, is het mogelijk te werken met een goedgekeurde gedragscode die toepasbaar is voor de geplande activiteiten en de aangetroffen soorten. Indien dit niet het geval is en er schade ontstaat aan beschermde soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd. Ontheffingen worden aangevraagd bij de provincie. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

Het tijdig integreren van ecologische maatregelen in het plan kan een ontheffingsaanvraag mogelijk voorkomen. Hierbij gaat het om het consolideren van het leefgebied van populaties. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade (zie figuur 8). Deze ecologische maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.

Figuur 8: Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming (Bron: www.regelink.net)

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de Wnb vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Algemene zorgplicht (artikel 1.11)

Voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten, of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Houtopstanden, hout en houtproducten

Het is verboden om een houtopstand buiten de grenzen van de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te kappen, zonder hier voorafgaande aan de werkzaamheden melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Indien er houtopstand gekapt moet worden geldt er een herplantplicht.

Let wel, hakhoutbeheer geldt als bestendig beheer. Het gaat om kappen ter verwijdering op korte of langere termijn.

Toetsing Wet Natuurbescherming 2017

Het plangebied maakt *geen* onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of bijzondere provinciale natuurgebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Oude Maas' en ligt op 3,4 km afstand van het plangebied. Binnen een straal van 10 km rondom het plangebied bevinden zich verder de Natura 2000-gebieden: 'Boezems Kinderdijk' (4,3 km) en 'Oudeland van Strijen' (9 km).

Figuur 9 Ligging Natura 2000-gebieden t.o.v. plangebied (bron: pzh.maps.arcgis.com)

Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Oude Maas' zijn: Noordse woelmuis en Bever.

Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Boezems Kinderdijk' zijn: Krakeend, Porseleinhoen, Purperreiger, Slobeend, Smient, Snor en Zwarte Stern.

Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Oudeland van Strijen' zijn: Brandgans, Dwerggans, Kolgans en Smient.

Een deel van deze doelsoorten komt uitsluitend voor binnen het Natura 2000-gebied. Andere soorten, zoals Smient, Krakeend en Kolgans foerageren ook in de bredere omgeving van het Natura 2000-gebied. Het plangebied is echter *niet* geschikt voor deze soorten als foerageergebied. Het plangebied is grotendeels verhard en heeft geen wetlandkarakter.

Negatieve effecten op de doelsoorten van de Natura 2000-gebieden zijn derhalve *niet* aan de orde.

Een uitgebreide beschrijving van de flora en fauna binnen het plangebied is te vinden in hoofdstuk 4.

Stikstofdepositie

Het initiatief betreft het oprichten van drie woningen. De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied is 3,4 km. Uit de berekeningen blijkt dat de emissie uitstoot van de gewenste situatie voor de gebruiksfase dermate laag is, dat deze niet zal leiden tot een depositie die hoger is dan 0,00 mol N per ha/jaar².

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom van de gemeente Ridderkerk. Er is geen sprake van het kappen van houtopstanden. De herplantplicht in het kader van de Wet Natuurbescherming is daarom niet aan de orde.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland, in de wet benoemd als de (voormalige) Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een netwerk van natuurgebieden in Nederland om de biodiversiteit te behouden en te versterken. Via dit netwerk kunnen planten en dieren zich verspreiden, waardoor de kans op uitsterven of inteelt verkleind wordt. De NNN bestaat uit:

- Natura 2000 gebieden;
- bestaande natuurgebieden, zoals de Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, die beheerd worden volgens agrarisch natuurbeheer en;
- grote wateren, zoals meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en Waddenzee.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, en via de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de voormalige Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ (2006) voortgezet in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, opgesteld door het Ministerie van I&M (2012). In 1995 werden de doelsoorten en natuurdoeltypen gedefinieerd, die in 2000 werden doorgevoerd in de provinciale plannen. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de uitvoering van de NNN.

De natuur in de NNN is beschermd middels een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de NNN zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd.

Toetsing Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen deel uit van een NNN-gebied (zie figuur 10). Ook ligt er in de directe omgeving geen NNN-gebied aanwezig. Er zijn geen bijzondere landschapselementen aanwezig in het plangebied. De ruimtelijke ingrepen die verband houden met de sloop en bouw van de woningen zullen vanwege de ligging van het plangebied *geen* schade veroorzaken aan de NNN.

Figuur 10: Ligging NNN-gebieden en belangrijk weidevogelgebied t.o.v. het plangebied (rood) (bron: pzh.maps.arcgis.com)

3.2.3 Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (1 april 2019) en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013)

Op 1 april 2019 is het Omgevingsbeleid in werking getreden. In het Omgevingsbeleid heeft de Provincie Zuid-Holland verschillende beleidsplannen voor de fysieke leefomgeving samengebracht. De voorheen fungerende Visie ruimte en mobiliteit (VRM) is ook opgenomen in het Omgevingsbeleid. Met dit nieuwe beleid heeft de provincie voorgesorteerd op de Omgevingswet die op 1 juli 2022 in werking treedt. Het Omgevingsbeleid bestaat uit de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening.

In het nieuwe Omgevingsbeleid zet de provincie in op een betere relatie tussen stad en land. En ook is het doel een betere samenhang tussen de verschillende functies binnen de groene ruimte, zoals landbouw, natuur, recreatie, water en cultuurhistorie te realiseren. Er moet een samenhangend stelsel komen van de verschillende groene ruimtes en de stad, de zogenoemde groenblauwe structuur. Bescherming van natuurgebieden en het Natuurnetwerk Nederland zijn hiervan belangrijke onderdelen.

Het ontwikkelen van nieuwe plannen kan inbreuk maken op te beschermen waarden in het landschap. In sommige gevallen is het noodzakelijk dat er compensatie plaatsvindt als er specifieke natuur-, recreatie- of landschapswaarden verloren gaan. GS heeft hiervoor in mei 2013 de beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013 vastgesteld. Deze beleidsregel is opgenomen in de Omgevingsverordening.

In deze beleidsregel is voor een aantal gebieden compensatie noodzakelijk bij het verlies van ecologische waarden. Dit zijn;

- het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS);
- de belangrijke weidevogelgebieden;
- de recreatiegebieden om de stad;
- strategische reservering natuur;
- de karakteristieke landschapselementen.

Biotopen voor Rode lijstsoorten zijn niet langer compensatie plichtig.

Toetsing Omgevingsvisie en Omgevingsverordening en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland

Bovenstaande elementen zijn in en rond het plangebied *niet* aanwezig (zie figuur 10). Ook is er in de directe omgeving geen belangrijk weidevogelgebied aanwezig. Het plangebied is grotendeels verhard en heeft geen wetlandkarakter. Er zal daardoor *geen* schade ontstaan door de geplande werkzaamheden.

4 Resultaten onderzoek

4.1 Methode

Voordat begonnen is met het verkennend veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten (o.a. RAVON) zijn geraadpleegd, om te bepalen welke beschermde planten- en diersoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen. De bureaustudie dient ertoe een meer gerichte, effectieve en efficiënte veldinventarisatie te kunnen uitvoeren.

Op 5 januari 2022 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie gedaan in het plangebied. Tevens is een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen. Er is als volgt te werk gegaan:

- a. Met behulp van een ladder is de dakconstructie van de gebouwen aan de binnen- en buitenzijde geïnspecteerd op eventueel aanwezige ruimtes. Hierbij zijn ook dakpannen gelicht.
- b. Met behulp van een schroevendraaier en koevoet zijn de aanwezige spleten/ruimten gecontroleerd op mogelijk gebruik als invliegopening door vleermuizen.
- c. Er is gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van vleermuizen (bijv. uitwerpselen).

4.2 Flora

Het bebouwde deel van het plangebied is grotendeels verhard. Aan de zuidzijde van het plangebied is een groot grasveld dat uitloopt in de Waal, dat zeer kort en regelmatig gemaaid wordt. Hier staat een rij Zwarte Elzen, die in de nieuwe situatie gehandhaafd blijven.

De oever is niet begroeid en blijft grotendeels ongemoeid. Op een aantal plekken zal een aanlegsteiger en een recreatiestukje gerealiseerd worden.

Er zijn binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Er is binnen het plangebied ook geen geschikt biotoop aanwezig voor beschermde plantensoorten, die vaak specifieke eisen stellen aan hun leefomgeving. Beschermde plantensoorten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied.

Figuur 11 Impressie van oever

4.3 Fauna

4.3.1 Vogels

Tijdens de inventarisatie zijn verschillende algemene vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied, zoals Ekster, Aalscholver, Meerkoet, en verschillende meeuwen. Langs de oever zaten op het moment van het veldbezoek veel aalscholvers, ganzen en meerkoeten. Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Wet Natuurbescherming. De nesten van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen niet opzettelijk verontrust worden.

Nesten van enkele vogelsoorten, zoals Gierzwaluw, Huismus en verschillende uilensoorten, zijn jaarrond beschermd.

Het is bekend dat de Huismus en Gierzwaluw graag onder dakpannen zijn nesten bouwt. De daken van nr. 171, 173 en gedeeltelijk nr. 175 betreffen pannendaken. De andere panden hebben metalen damwandprofielplaten of Eternit (asbest) golfplaten.

Gierzwaluw

Tijdens het veldbezoek zijn geen gierzwaluwen waargenomen omdat deze ten tijde van het veldbezoek nog overwinteren in Afrika. Het plangebied is geïnspecteerd op aanwezigheid van en geschiktheid voor nesten van de Gierzwaluw. Er is gezocht naar nesten of nestsporen van de Gierzwaluw, deze werden *niet* aangetroffen. De dakpannen liggen goed en strak aaneengesloten en bieden geen openingen waar gierzwaluwen hun nesten zouden kunnen bouwen. Ook zijn de panden over het algemeen vrij laag en is de dakhelling niet steil genoeg waardoor ze zich niet vrij naar beneden kunnen laten vallen. De aanwezigheid van nesten van de Gierzwaluw kan worden *uitgesloten*.

Huisemus

Tijdens het veldbezoek werd geen enkele Huismus waargenomen binnen het plangebied. Ook werd het geluid van de Huismus niet gehoord vanuit de directe omgeving. Volgens een buurtbewoner, die direct naast het plangebied woont, komen er zelden nog huismussen voor in of rond het gebied. De daken zijn geïnspecteerd op aanwezigheid van nesten of nestsporen van de Huismus. Deze zijn *niet* aangetroffen. De dakpannen liggen goed en strak aaneengesloten en bieden geen openingen waar huismussen hun nesten zouden kunnen bouwen. Ook biedt het plangebied en de directe omgeving geen geschikt habitat voor de huismus. Het plangebied is zeer gecultiveerd en ook grotendeels verhard. Er is geen boerderij die nog in bedrijf is. De aanwezigheid van nesten van de Huismus kan worden *uitgesloten*.

Uilensoorten

De te slopen panden, en met name de schuren, zijn geïnspecteerd op aanwezigheid van uilennesten. Er zijn nergens nesten van uilen aangetroffen, ook werden nergens sporen zoals braakballen of uitwerpselen gevonden. Bovendien zijn de schuren goed afgesloten en bieden deze geen openingen waar uilen toegang kunnen krijgen tot de ruimte. De aanwezigheid van uilennesten kan worden *uitgesloten*.

Conclusie

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten of geschikte locaties voor jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Jaarrond beschermde nesten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied.

Figuur 13 Impressie dak nr. 173

Figuur 12 Impressie dak nr. 171

4.3.2 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat de Grote modderkruiper (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'kwetsbaar') voorkomt in de ruimere omgeving van het plangebied (1-5 km).

De Grote modderkruiper leeft in ondiepe wateren met een dikke modderlaag en veel waterplanten. De Grote modderkruiper verschuilt zich tijdens de dag en voedt zich tijdens de nacht met kleine ongewervelden zoals kreeftjes, muggenlarven, watervlooien, wormen en waterpissenbedden. Binnen het plangebied is geen water aanwezig. Het plangebied grenst direct aan de Waal (het Waaltje), maar deze rivier heeft niet het geschikte biotoop voor de Grote modderkruiper. De aanwezigheid van deze soort kan worden *uitgesloten*.

Er worden binnen het plangebied geen andere beschermde vissoorten verwacht.

4.3.3 Amfibieën

Tijdens de veldinventarisatie zijn geen beschermde amfibieën aangetroffen binnen het plangebied. Er kan aangenomen worden dat Bastaardkikker (Wnb-andere soorten) voorkomt binnen het plangebied (0-1 km). Voor deze soort geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming in de Provincie Zuid-Holland.

Uit de bureaustudie blijkt dat de beschermde Alpenwatersalamander (Wnb-andere soorten / Rode lijst status 'thans niet bedreigd'), Kamsalamander (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'kwetsbaar') en Rugstreeppad (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'gevoelig') voorkomen in de ruimere omgeving van het plangebied (1-5 km).

De Alpenwatersalamander leeft voornamelijk in bosrijke gebieden met zowel loof- als naaldbomen. Het plangebied is grotendeels verhard, en betreft geen bosrijk gebied. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

Het biotoop waarin de Kamsalamander zich voortplant bestaat uit matig voedselrijke tot voedselrijke wateren en poelen met stilstaand water en een rijke watervegetatie. Verder heeft deze soort de voorkeur voor landschappen met bospercelen, heggen en struwelen. Binnen het plangebied is geen water aanwezig. Het plangebied is te zeer gecultiveerd om geschikt te zijn als biotoop voor de Kamsalamander. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

De Rugstreeppad komt voornamelijk voor op zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Ook overgangen in het landschap als dijktafsluitingen en de grenzen tussen bovenland en droogmakerij vindt de Rugstreeppad aantrekkelijk als leefgebied.

Voor de voortplanting maakt de Rugstreeppad gebruik van ondiepe plassen en poelen om haar eieren in af te zetten. De Rugstreeppad maakt voor de overwintering gebruik van rommelhoekjes met opgeslagen stenen of van braakliggende zandhopen, waarin hij zich makkelijk kan ingraven. Het plangebied is grotendeels verhard en sterk gecultiveerd. Er zijn geen ondiepe plassen of poelen aanwezig. Ook zijn er binnen het plangebied geen rommelhoekjes of zandhopen. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*. Op het moment dat er tijdens de bouwperiode binnen het plangebied hopen zand voor langere tijd braak komen te liggen, wordt het gebied mogelijk wel aantrekkelijk als overwinteringsgebied. De Rugstreeppad staat erom bekend dat hij lange afstanden kan afleggen op zoek naar een geschikte overwinteringslocatie.

Op basis van de geraadpleegde verspreidingskaarten worden binnen het plangebied geen andere (streng) beschermde amfibieën verwacht.

4.3.4 Reptielen

Tijdens de inventarisatie zijn geen beschermde reptielen aangetroffen. Uit de geraadpleegde verspreidingskaarten blijkt dat er geen beschermde reptielsoorten voorkomen binnen of in de ruimere omgeving van het plangebied.

4.3.5 Grondgebonden zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er meerdere zoogdiersoorten voorkomen in en rond het plangebied, zoals Bunzing, Egel, Haas en Konijn (allen Wnb-andere soorten) (0-1km). Rosse woelmuis, Wezel en Hermelijn (allen Wnb-andere soorten) komen voor in de omgeving van het plangebied (1-5km). Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming in de provincie Zuid-Holland.

Tijdens het veldbezoek werd een Haas waargenomen in het plangebied.

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende beschermde zoogdiersoorten voorkomen in de ruimere omgeving van het plangebied (1-5 km). Dit betreft de Bever (Wnb-hrl), Noordse woelmuis (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'kwetsbaar') en Steenmarter (Wnb-andere soorten / Rode lijst status 'thans niet bedreigd').

De Bever komt voor in overgangsgebieden tussen land en water, o.a. in moerassen, langs beken, en rustige rivieren en meren. Langs het water moeten bossen aanwezig zijn, waar voldoende hout aanwezig is wat de Bever kan gebruiken om dammen van te maken. Het plangebied ligt direct langs de rivier de Waal. De oever is echter onbegroeid en kaalgevreten door onder meer ganzen. Er is geen hout aanwezig. De aanwezigheid van rust- of verblijfplaatsen van de Bever kan worden *uitgesloten*.

De Noordse woelmuis leeft in gebieden met hoge vegetatie en vooral grasachtige planten. Hij geeft de voorkeur aan natte terreinen, zoals rietland, moeras, zeer extensief gebruikte weilanden, drassige hooilanden, vochtige duinvalleien en periodiek overstroomde terreinen. Het plangebied heeft geen hoge vegetatie: het is grotendeels verhard en het aanwezige gazon wordt zeer regelmatig kort gemaaid. Het plangebied heeft niet het geschikte biotoop

om geschikt te zijn als leefgebied voor de Noordse woelmuis. De aanwezigheid van deze soort kan worden *uitgesloten*.

De Steenmarter leeft in steenachtige biotopen en plaatsen waar hij kan schuilen, zoals in steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De Steenmarter komt ook voor in parklandschappen. Hij is te vinden in de omgeving van dorpen en boerderijen maar ook in de stad. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Het plangebied is sterk gecultiveerd en biedt geen beschutting in de vorm van bomen of heggen. Binnen de af te breken panden zijn geen sporen aangetroffen zoals uitwerpselen of prooiresten. De aanwezigheid van de Steenmarter kan worden *uitgesloten*.

Er is binnen het plangebied geen geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde zoogdieren. Deze worden hier derhalve niet verwacht.

4.3.6 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld in deze rapportage. Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn beschermd (Wnb-hrl).

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis (0-1 km), Gewone grootoorvleermuis, Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Watervleermuis (1-5 km).

Tijdens de veldinventarisatie is een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen. In het kader van het vleermuisprotocol is een bouwkundige inspectie uitgevoerd.

Nr. 169 - Boerderij

Dit pand krijgt alleen een bestemmingswijziging en blijft verder ongewijzigd. Er zullen *geen* werkzaamheden plaatsvinden.

Figuur 14 Beeld boerderij (bron: maps.google.nl)

Nr. 171 – Bijgebouw

Dit oude pand heeft een enkel steens muur; er is geen spouwmuur aanwezig. Het dak is bedekt met dakpannen. Tegen het pand aan is een metalen Portacabin geplaatst.

Figuur 18 Impressie zijgevel

Figuur 17 Daktrim zijgevel

Figuur 15 Binnenzijde pand

Figuur 16 Dakconstructie binnenzijde pand

Nr. 173 – Oude woning met aangebouwde schuur

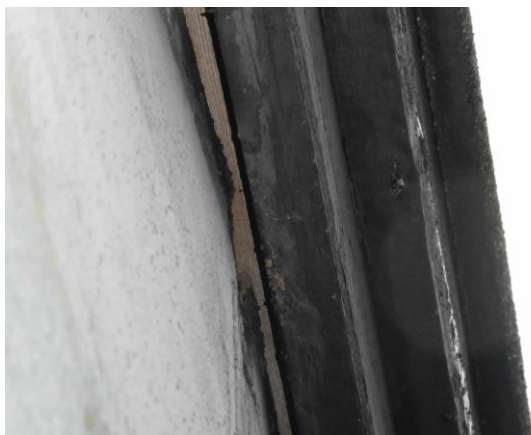
Deze woning heeft een enkelsteens muur; er is geen spouwmuur aanwezig. De aangebouwde schuur is opgebouwd uit betonnen platen en het dak is bedekt met Eternit (asbest) golfplaten. Aan de binnenzijde van het schuurdak is riet aangebracht.

Figuur 20 Binnenzijde dak schuur

Figuur 19 Zijgevel dak schuur

Figuur 22 Daktrim schuur, geen ruimte

Figuur 21 Gat plafond woning

Nr. 175 – Loodsen

Deze panden zijn gedeeltelijk opgebouwd uit een enkelsteens muur zonder spouw. Een ander gedeelte van de gevel is opgebouwd met betonplaten. De daken zijn gedeeltelijk bedekt met dakpannen en gedeeltelijk met Eternit golfplaten en bitumen. Aan de binnenzijde is het dak afgewerkt met houten planken. Op een aantal plekken zijn er scheuren aanwezig in de gevel.

Figuur 26 Binnenzijde dakconstructie loods

Figuur 23 Detail daktrim

Figuur 24 Achterzijde loods

Figuur 25 Achterzijde loods

Conclusie

Alle panden zijn geïnspecteerd op aanwezigheid van sporen van vleermuizen, zoals keutels. Deze zijn *nergens* aangetroffen. Geen van de panden heeft een spouwmuur waar vleermuizen graag gebruik van maken. Hoewel er in een aantal panden kieren of spleten die toegang geven tot het gebouw, leiden deze *niet* naar beschutte ruimtes met een voor vleermuizen geschikt microklimaat.

Het is mogelijk dat het plangebied als foerageergebied gebruikt wordt, met name rondom de Waal en de Zwarte Elzen. Deze blijven gehandhaafd en intact, tevens zullen extra bomen aangeplant worden waardoor de functie als foerageergebied enkel zal verbeteren.

De aanwezigheid van rust- of verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

4.3.7 Overige soorten

Uit de bureaustudie blijkt dat de Gevlekte witsnuitlibel (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'bedreigd'), Grote vos (Wnb-andere soorten / Rode lijst status 'ernstig bedreigd'), Platte schijfhoren (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'kwetsbaar'), Rivierrombout (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'thans niet bedreigd')

Het leefgebied van de Gevlekte witsnuitlibel bestaat uit verlandingszones van laagveenmoerassen, bosplassen, hoogveen- en heide vennen en op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen. Ook in de duinen komt deze soort voor. De wateren waarin deze soort leeft zijn helder, ondiep, matig voedselrijk en beschut met een matig tot rijke (oever)vegetatie. Het plangebied is sterk gecultiveerd en betreft geen verlandingszone. Ook is er geen water aanwezig. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

De Grote vos is een zwervende vlinder. Hij leeft van sap van honingdauw, bloedende bomen en rottend fruit. Binnen het plangebied zijn geen fruitbomen aanwezig. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

De Platte schijfhoren leeft in water met een goed ontwikkelde watervegetatie en een goede waterkwaliteit. Binnen het plangebied is geen water aanwezig. De direct aan het plangebied grenzende rivier de Waal is niet geschikt als leefgebied voor de Platte schijfhoren. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

De Rivierrombout heeft zijn habitat bij rivieren en grote beken, voornamelijk op plekken waar zand- of slibafzettingen zijn. Het plangebied grenst weliswaar direct aan de rivier de Waal maar betreft geen locatie met zand- of slibafzettingen. De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan worden *uitgesloten*.

Op basis van de biotoopkenmerken worden binnen het plangebied geen andere beschermde insecten, vlinders of andere ongewervelde soorten verwacht.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de beschermde soorten binnen het plangebied. *In de onderste tabel staan de soortgroepen die aanvullende maatregelen vereisen.*

5.1 Conclusies en aanbevelingen

Natuurgebieden H.3	Gevolgen
Natura2000 §3.2.1	
- Habitattypen	Natura 2000-gebieden Oude Maas, Boezems Kinderdijk en Oudeland van Strijen hebben habitattypen die zijn aangewezen als stikstofgevoelig. Het initiatief betreft het oprichten van drie woningen. Uit de berekeningen blijkt dat de emissie uitstoot van de gewenste situatie voor de gebruiksfase dermate laag is, dat deze niet zal leiden tot een depositie die hoger is dan 0,00 mol N per ha/jaar ² .
- Soorten	Nee
NNN-gebieden §3.2.2	Nee
Omgevingsvisie/verordening	Nee

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen
Algemeen §4.3.3 en 4.3.5	Voor de beschermde soorten, Bastaardkikker, Bunzing, Egel, Haas, Konijn, Rosse woelmuis, Wezel en Hermelijn, geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming door de provincie Zuid-Holland. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
Flora §4.2	Nee
Jaarrond beschermde nesten §4.3.1	Nee
Vissen §4.3.2	Nee
Reptielen §4.3.4	Nee
Zoogdieren §4.3.5	Nee
Vleermuizen §4.3.6	Nee
Overige soorten §4.3.7	Nee

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen, aanvullende maatregelen vereist
Vogels §4.3.1	Nee. Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaardperiode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de Wnb, zijn niet aangetroffen of te verwachten binnen het plangebied. Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.
Amfibieën §4.3.3	Nee, tenzij voorkomen wordt dat er tijdens de bouwperiode gedurende de voortplantingsperiode van de Rugstreeppad (globaal

	half april – augustus) water stagneert en er plassen en poelen ontstaan waar de Rugstreeppad haar eieren in af kan zetten. Tevens dient voorkomen te worden dat er lang zand/grond braak ligt gedurende de overwinteringsperiode (globaal van november – maart). Dit om ingraven voor overwintering te voorkomen.
--	---

5.2 Algemene Zorgplicht

Voor planten- en diersoorten geldt in het kader van de Wet Natuurbescherming de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Natuur-inclusief bouwen

Het is nodig natuur-inclusief te bouwen met het oog op de biodiversiteit en in dit kader een aantal gewenste voorzieningen te integreren voor Huismus en vleermuizen:

- Voor de Huismus wordt ruimte beschikbaar gehouden onder de onderste twee rijen dakpannen. Op een aantal plaatsen worden in afwijking hiervan vogelvides aangebracht op de onderste panlat.
- Voor vleermuizen kunnen kasten worden ingemetseld in de spouw op diverse plaatsen. Ook kunnen op een aantal zijgevels vleermuiskasten worden geplaatst. De bestaande boerderij op nr. 169 zou hier ook heel geschikt voor zijn. Het volgende model wordt hiervoor geadviseerd: VMT1a van Unitura (<https://unitura.nl/product/vmt1a-vleermuiskast-zomerverblijfplaats-2/>). Wij adviseren om vier van deze kasten te plaatsen op de te handhaven boerderij (nr. 169) op voldoende hoogte (minimaal 4 meter).

Enkele aanbieders van producten zijn Faunaprojecten.nl, Veldshop.nl, Vivarapro.nl

Tips en verhalen voor natuur-inclusief bouwen zijn te vinden op www.bouwnatuurinclusief.nl

Figuur 27 Vleermuiskast VMT1a van Unitura

6 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. Uitgeverij 12 Provinciën, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, Landsmeer 2012
2. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, dec 2015
3. Ecologica, *Wet natuurbescherming, samenvatting wijzigingen natuurwetgeving*, 5 november 2018
4. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
5. Norren, E. van, J. Dekker en H. Limpens, 2020. *Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. Rapport 2019.026. Zoogdierverseniging, Nijmegen
6. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus en Zoogdierverseniging, *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021
7. Provincie Zuid-Holland, *Omgevingsvisie, Omgevingsbeleid Zuid-Holland*, gewijzigd ontwerp, 22 januari 2019
8. Provincie Zuid-Holland, *Omgevingsverordening Zuid-Holland*, 22 februari 2019
9. Provincie Zuid-Holland, *Visie Ruimte en Mobiliteit*, geconsolideerd, in werking per 19 januari 2018 tot 1 april 2019
10. Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid, *Stroomschema beoordeling WABO-aanvragen bouw voor nieuwe initiatieven met stikstofdepositie*, versie 5.1, 27 januari 2021
11. '© NDFF - quickscanhulp.nl 04 januari 2022'

Geraadpleegde internetsites:

12. www.rijksoverheid.nl
13. www.bij12.nl
14. www.rvo.nl
15. www.regelink.net
16. www.ravon.nl
17. www.vleermuis.net
18. www.zuid-holland.nl
19. www.zoogdierverseniging.nl
20. www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/omgevingsbeleid/
21. www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html
22. www.waarneming.nl

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

Watersnip v.o.f.

's-Gravenbroekseweg 154

2811 GK Reeuwijk

KvK 76653862

+31 (0)182-395460

www.watersnipadvies.info

advies@watersnip.info

